

Försäkringsvillkor

Fondförsäkring för ITPK, Livsarbetspension, ITPK-P och ITPK-PP

Försäkringsvillkor 0573

Svenskt Näringsliv – Förhandlings- och samverkansrådet PTK

Försäkringsvillkoren gäller från och med 2026-06-01 för försäkringar
tecknade till och med 2007-06-30.
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag

Folksam

Innehåll

Försäkringen	3
Försäkringsgivare.....	3
Kollektivavtalsparter.....	3
Försäkringstagare.....	3
Försäkrad.....	3
Förmånstagare	3
Nämnd.....	4
Valcentral	4
Försäkringsavtalet	4
Tiden för Folksam's försäkringsansvar	4
Premie	5
Ändring av försäkringsvillkoren	5
Fondförsäkring i Folksam	5
Så här placerar Folksam dina premier	5
Det här kan du välja.....	5
Du kan	5
Pensionskapital	6
Så här byter du fonder	6
Fördelningsregler vid fondbyte.....	6
Ålderspensionens utformning	7
Ålderspension	7
Återbetalningsskyddets utformning	7
Ålderspension med återbetalningsskydd.....	7
Det här kan du välja.....	7
Hälsoprövning	8
Förmånstagarförordnande	8
Flytträtt	9
Utflytt – Flytta intjänat pensionskapital från Folksam	9
Vem är sambo?	9
Vad gäller om flera barn är förmånstagare?.....	9
Det här kan du välja.....	9
Kollektiv flytträtt	10
Utbetalning av pension	10
Så här betalas ålderspensionen ut.....	10
Förtida uttag av ålderspension.....	10
Det här kan du välja.....	10
Uppskjutet uttag av ålderspension.....	11
Annan utbetalningstid för din ålderspension.....	11
Partiellt uttag av ålderspension	11
Ålderspension om din arbetsförmåga är nedsatt	11
Uppehåll med utbetalning	12
Förlängning av utbetalningstid.....	12
Pensionsbelopp	12
Utbetalningstermin.....	12
Tidpunkt för utbetalning samt räntebestämmelser	12
Force majeure.....	12
Det här kan du välja.....	12
Avgifter och skatter	13
Avgifter	13
Skatter	14
Övrigt	14
Begreppsförklaringar	16

Försäkringen

Försäkringsgivare

Försäkringsgivare är Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-8607, i dessa försäkringsvillkor benämnt Folksam. Huvudkontorets adress är Folksam, 106 60 Stockholm. För mer information om bolaget, gå in på folksam.se eller kontakta närmaste Folksamkontor.

Kollektivavtalsparter

Fondförsäkring för ITPK, Livsarbetspension och ITPK-PP är en premiebestämd tjänstepension som grundar sig på kollektivavtal. Försäkringen gäller för tjänstemän som omfattas av någon av följande pensionsplaner:

- ITPK enligt ITP-planen¹, som är ett kollektivavtal tecknat mellan Svenskt Näringsliv och Förhandlings- och samverkansrådet PTK (PTK). Parterna benämns i dessa villkor kollektivavtalsparterna.
- Livsarbetspension enligt lokala överenskommelser mellan olika förbund inom Svenskt Näringsliv och PTK². Parterna benämns i dessa villkor kollektivavtalsparterna.
- ITPK-P enligt ITP-P-planen, som är ett kollektivavtal tecknat mellan Almega och Civilekonomerna/Jusek/Ledarna/SEKO/SRAT/Fackförbundet ST/Sveriges Ingenjörer. Parterna benämns i dessa villkor kollektivavtalsparterna.

I dessa försäkringsvillkor används den gemensamma benämningen ITPK för samtliga pensionsplaner enligt ovan. Om avvikande regler gäller för någon pensionsplan, anges detta särskilt.

Försäkringstagare

Försäkringstagare är den anställdes arbetsgivare, som betalar hela premien för försäkringen.

Försäkrad

Försäkrad är den anställda, på vars liv försäkringen gäller. Detta förhållande kvarstår även efter det att anställningen upphört.

Den försäkrade betraktas dock som försäkringstagare i fråga om rätten till pension samt i fråga om rätten att välja till återbetalningsskydd, och vem som i så fall ska vara förmånstagare. Den försäkrade betraktas också som försäkringstagare i fråga om rätten att ändra försäkringen och att flytta intjänat pensionskapital till annan valbar försäkringsgivare.

I dessa försäkringsvillkor benämns den försäkrade i du-form.

1. Regelverket för ITPK enligt ITP-planen omfattar även tjänstemän som tidigare omfattats av regelverket för BOA-PK enligt pensionsavtal BOA-P, som är ett kollektivavtal tecknat mellan Statens arbetsgivarverk (nuvarande Arbetsgivarverket) och SACO-S/SF/TCO-S. För mer information om BOA-PK, kontakta Collectum.
2. Hos valcentralen Collectum kallas dessa premier även för Livsarbetspensionspremier eller LP-premier. För information om gällande avtalsområden, se collectum.se

Förmånstagare

Om du har valt till återbetalningsskydd, och avlider innan eller under pågående utbetalning av ålderspension, sker utbetalningen i stället till din/dina förmånstagare.

För återbetalningsskyddet gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som anger till vem utbetalning ska ske vid ditt dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om du vill att utbetalning ska ske till någon annan, måste du anmäla detta genom ett skriftligt särskilt förordnande. Det är endast dina efterlevande som kan vara förmånstagare, se Återbetalningsskyddets utformning.

Nämnd

För varje pensionsplan har kollektivavtalsparterna träffat överenskommelse om inrättandet av en särskild nämnd, som svarar för tolkning och tillämpning av överenskommelse för pensionsplanen. Nämndens ledamöter utses av kollektivavtalsparterna. Läs mer under *Om du inte är nöjd*.

Valcentral

Kollektivavtalsparterna har gett Collectum AB, organisationsnummer 556636-1159, i dessa försäkringsvillkor kallat Collectum, i uppdrag att vara administratör och valcentral för ITPK. Collectum företräder de försäkringsgivare som kollektivavtalsparterna godkänt. Läs mer om valcentralen på collectum.se.

Försäkringsavtalet

Enligt vad som överenskommit i kollektivavtalet ansluter sig din arbetsgivare till ITPK genom ett så kallat pensioneringsavtal med Collectum. Pensioneringsavtalet utgör även ett försäkringsavtal mellan arbetsgivaren och Collectum, som företräder de försäkringsgivare som meddelar försäkring enligt ITPK.

För försäkringsavtalet gäller dessa försäkringsvillkor, Folksam's försäkringstekniska regler, försäkringsavtalslagen (2005:204) och svensk lag i övrigt samt vad som anges i försäkringsbeskedet. För försäkringsavtalet gäller dessutom vid var tid gällande överenskommelser mellan kollektivavtalsparterna.

Dessa försäkringsvillkor gäller även för eventuell kompletterande premie som betalas in till försäkringen enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och den lokala fackliga organisationen, mellan förbundsparterna eller mellan din arbetsgivare och dig.

För Livsarbetspension är överenskommelse om kompletterande premie inte möjlig.

Försäkringsavtalet grundas på de uppgifter som försäkringstagaren eller du har lämnat till Folksam. Om någon uppgift som försäkringstagaren lämnat är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges för sådant fall i försäkringsavtalslagen och i Folksam's försäkringstekniska regler. Om sådan uppgift har lämnats av dig, tillämpas vad som skulle ha gällt om uppgiften hade lämnats av försäkringstagaren.

De uppgifter som lämnas till Folksam ligger till grund för försäkringsavtalet och registreras hos Folksam, läs mer under *Övrigt*.

Försäkringsavtalet grundas på kollektivavtal och kan inte sägas upp av Folksam.

Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att försäkringen har tecknats i Folksam.

Försäkringen får inte pantsättas, belånas, återköpas och inte heller ändras på så sätt att den upphör att vara pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen (1999:1229).

Vid byte av arbetsgivare inom samma pensionsplan får försäkringen överlåtas till den nya arbetsgivaren.

Folksam lämnar kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen (2011:1244).

Tiden för Folksam's försäkringsansvar

Försäkringsavtalet träder i kraft när Folksam har mottagit uppgift från Collectum om att du omfattas av avtalet och har valt Folksam som försäkringsgivare. Försäkringsavtalet gäller till dess att utbetalningarna från försäkringen upphör eller att du flyttar ditt intjänade pensionskapital till annan valbar försäkringsgivare, se *Flytträtt*.

Försäkringsavtal som tecknats utan återbetalningsskydd upphör att gälla vid ditt dödsfall. Försäkringsavtal som tecknats med återbetalningsskydd upphör att gälla vid ditt dödsfall om förmånstagare saknas.

Premie

Premien bestäms av kollektivavtalsparterna.

Storleken på eventuell kompletterande premie bestäms enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och den lokala fackliga organisationen, mellan förbundsparterna eller mellan din arbetsgivare och dig.

För Livsarbetspension är överenskommelse om kompletterande premie inte möjlig.

Din arbetsgivare betalar in premien till Collectum, som vidarebefordrar den till Folksam.

Om du är arbetsförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller föräldraledig enligt socialförsäkringsbalken (2010:110), kan arbetsgivaren ha rätt till premiebefrielse (avgiftsbefrielse). Premieinbetalningen upprätthålls då genom premiebefrielseförsäkringen, för vilken Folksam inte är försäkringsgivare.

Ändring av försäkringsvillkoren

Dessa försäkringsvillkor grundar sig på vid var tid gällande kollektivavtal om ITPK. Försäkringsvillkoren får anpassas till framtida ändringar och tillämpningar som beslutas av kollektivavtalsparterna eller av nämnd eller annat behörigt organ som är utsett av kollektivavtalsparterna. Ändringen ska vara godkänd av respektive nämnd.

Under försäkringstiden kan Folksam ändra försäkringsvillkoren med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndighets föreskrift eller rättstillämpning. Folksam kan ändra försäkringsvillkoren även av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagaren, dig eller förmånstagaren.

Ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft månaden efter den månad då ändringen gjordes eller vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna bestämmer.

Fondförsäkring i Folksam

Det här kan du välja

Du kan

- välja/byta fonder inom ett bestämt fondutbud
- välja hur premien ska fördelas mellan de fonder som du har valt
- byta fonder för såväl framtida premier som för det intjänade pensionskapitalet
- byta fonder även under utbetalningstiden.

Så här placerar Folksam dina premier

För den inbetalda premien köper Folksam andelar i de fonder där placering ska ske.

På din begäran genomför Folksam såväl byte av fonder som inlösen av fondandelar.

Den första premien placeras enligt fondfördelningen för den Entréfond som gällde för dig när försäkringen tecknades. Denna placering gäller till dess att du begär fondbyte eller inlösen av fondandelar.

Köp, fondbyte och inlösen

Köp och inlösen av fondandelar samt fondbyten, genomförs så snart det är möjligt från det att Folksam erhållit erforderligt underlag för transaktionen. Hur lång tid en transaktion tar är bland annat beroende av bryttidpunkterna i berörda fonder och det antal affärs- och likviddaggar som fonden tillämpar. Köp och inlösen kan också försenas på grund av pågående handel med fondandelar, avgifts- och skatteuttag, fördröjd eller utebliven kursättning, stängda marknadsplatser eller störningar i de tekniska och administrativa system varav transaktionen är beroende.

Folksam ansvarar i sådana fall inte för eventuell förlust till följd av kursuppgång eller kursnedgång under tiden fram till det att transaktion kan genomföras. Folksam ansvarar inte för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba försäkringstagaren eller annan i samband med placering i fonder, om Folksam har förfarit med normal aktsamhet. Folksam ansvarar inte heller för ekonomisk förlust, som kan drabba försäkringstagaren, när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av föreskrifter i fondförvaltarens fondbestämmelser.

Kurser som är noterade i utländska valutor räknas om av Folksam med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Entréfond

Folksam placerar dina premier i ett fondpaket, i en så kallad Entréfond, med en fondfördelning som utgår från din ålder. Entréfondens bestämda fördelning mellan aktiefonder och räntefonder innebär att risken i portföljen är lägre ju äldre du är.

Läs mer på folksam.se och Mina Sidor för information om fondkombinationerna i Entréfond.

Folksam flyttar successivt pensionskapital till en Entréfond vars fondkombination har en risknivå som är anpassad efter din aktuella ålder.

Fritt val

Du kan när som helst lämna Entréfonden och i stället välja fonder som är valbara för den pensionsplan som du tillhör och göra ett så kallat Fritt val. Läs mer om ditt fondutbud på folksam.se, under Logga in – Mina sidor. Om du senare vill återgå till en viss Entréfond, placerar Folksam såväl dina framtida premier som ditt intjänade pensionskapital i (den valda) Entréfonden.

Förändringar i fondutbudet

Om du har ditt pensionskapital i en fond som senare utgår ur valbart fondutbud, har Folksam rätt att överföra pensionskapitalet till en annan jämförbar tillgänglig fond.

Pensionskapital

Pensionskapitalets storlek beror på utvecklingen i de fonder som dina premier är placerade i och av eventuell arvsvinst som tilldelas försäkringen, se *Begreppsförklaringar*. Pensionskapitalets storlek påverkas också av hur stora avgifter försäkringen har och den skatt som dras från försäkringens värde. Det är du själv som bär den ekonomiska risken för fondernas, och därmed också pensionskapitalets, värdeutveckling.

Det belopp som betalas ut från försäkringen kallas pensionsbelopp. Ett sparande i fondförsäkring ger dig inget garanterat pensionsbelopp. Pensionen kan bli såväl högre som lägre än värdet av gjorda inbetalningar.

Beroende på fondernas utveckling kan pensionsbeloppet vara olika stort vid olika utbetalningstillfällen. Läs mer om hur pensionsbeloppet fastställs och beräknas under *Utbetalning av pension*.

Så här byter du fonder

Du kan när som helst byta fonder inom ett bestämt fondutbud, även under utbetalningstiden. Fondbytet kan avse såväl framtida premier som det intjänade pensionskapitalet. Anmälan gör du till Folksam.

Även efterlevande förmånstagare, vars rätt inträtt, kan byta fonder.

Folksam får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för fondbytet, se *Avgifter och skatter*.

Fördelningsregler vid fondbyte

- Fördelningen mellan fonderna ska anges i hela procent.
- Minst 1 procent av premien måste placeras i varje fond.
- Framtida premie får fördelas mellan högst 10 fonder.
- Totalt kan högst 20 fonder ingå i försäkringsavtalet.

Ålderspensionens utformning

Ålderspension

Ålderspensionen betalas ut i fem år från och med den månad du fyller 65 år. Inför din pensionering kan du ändra såväl pensioneringstidpunkt som utbetalningstid. Du kan också välja att ta ut endast en del av din pension, se *Utbetalning av pension*.

Ålderspensionen gäller i sin grundform utan återbetalningsskydd. Det är du själv som avgör om återbetalningsskydd ska ingå, se *Återbetalningsskyddets utformning*. Om återbetalningsskydd saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör.

Återbetalningsskyddets utformning

Det här kan du välja

Innan du har börjat lyfta ålderspensionen, helt eller delvis, kan du:

- *välja till återbetalningsskydd* för hela ditt pensionskapital inom respektive pensionsplan.

Innan den första utbetalningen av livsvarig ålderspension kan du:

- *välja den tid som försäkringen gäller med återbetalningsskydd*, så kallad garantitid. Du anmäler ändringar av garantitiden till Folksam.

Ålderspension med återbetalningsskydd

Innan ålderspension har börjat betalas ut kan du välja till återbetalningsskydd för hela pensionskapitalet. Återbetalningsskydd innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Om du väljer återbetalningsskydd blir din ålderspension något lägre än om du inte väljer det, eftersom du inte får ta del av arvsvinster.

Om du har valt till återbetalningsskydd gäller följande vid ditt dödsfall:

Dödsfall innan ålderspension börjar utbetalas:

- *Om du avlider innan du har börjat lyfta ålderspensionen*, omvandlas din försäkring till ett återbetalningsskydd, som betalas ut till förmånstagare i fem år. Utbetalningarnas storlek beror på pensionskapitalets värdeutveckling.

Dödsfall under pågående utbetalning av ålderspension:

- *Om du avlider under pågående utbetalning av livsvarig ålderspension*, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid ditt dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter. Se *Begreppförklaringar*
- *Om du avlider under pågående utbetalning av tidsbegränsad ålderspension*, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas till förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

Dödsfall under uppehåll av utbetalning av ålderspension:

- *Om du avlider under uppehåll av utbetalning av livsvarig ålderspension*, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid ditt dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter. Se *Begreppförklaringar*.
- *Om du avlider under uppehåll av tidsbegränsad ålderspension*, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

Du kan när som helst välja bort valt återbetalningsskydd.

Om du vill välja till återbetalningsskydd ska du göra det genom anmälan till Collectum. Om du vill välja bort återbetalningsskydd innan det att ålderspensionen börjat betalas ut ska du göra det genom anmälan till Collectum. Om du vill välja bort återbetalningsskydd efter det att ålderspensionen börjat betalas ut ska du göra det genom anmälan till Folksam.

Hälsoprövning

Om du väljer till återbetalningsskydd vid första möjliga valtillfälle krävs ingen hälsoprövning. Väljer du till återbetalningsskydd inom tolv månader efter en så kallad familjehändelse, som att du har gift dig, blivit sambo eller fått barn, krävs inte heller någon hälsoprövning.

Om du däremot vill välja till återbetalningsskydd vid en annan tidpunkt, utan samband med en inträffad familjehändelse, måste du fylla i en hälsodeklaration. Klarar du hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet för såväl intjänat pensionskapital som framtida premier. Klarar du inte hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet endast för framtida premier.

Det är Collectum som gör hälsoprövningen.

Förmånstagarförordnande

Förmånstagarförordnandet fastställer till vem återbetalningsskyddet ska betalas ut vid ditt dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om förmånstagaren avlider innan försäkringens hela värde har betalats ut, inträder annan förmånstagare, om sådan finns. Om förmånstagare saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör. Vid försäkringens tecknande gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som du kan ändra.

Om du vill ändra det generella förordnandet, måste du göra det genom en skriftlig anmälan till Collectum, som ansvarar för förmånstagarregistret.

Generellt förmånstagarförordnande

Om du inte har anmält annat, kommer utbetalning att ske till förmånstagare enligt denna ordningsföljd:

1. Din make/registrerade partner/sambo.
2. Dina arvsberättigade barn.

Make/registrerade partner är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad/upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Särskilt förmånstagarförordnande

Du kan skriftligen anmäla en eller flera av följande personer som förmånstagare, i valfri ordningsföljd och/eller med valfri fördelning av återbetalningsskyddet:

- a. Din make/registrerade partner eller tidigare make/registrerade partner.
- b. Din sambo eller tidigare sambo.
- c. Barn/styvbarn/fosterbarn till dig eller till någon person under a) eller b).

Make/registrerade partner är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad/upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Det särskilda förmånstagarförordnandet gäller till dess att du ändrar eller återkallar det.

Förmånstagens ändringsmöjligheter

Om du avlider innan utbetalning av ålderspension påbörjats, har förmånstagare rätt att i anslutning till dödsfallet begära att utbetalningstidpunkten för återbetalningsskyddet ska senareläggas.

Förmånstagare ska anmäla ändringen till Folksam.

Avstående

Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin förmånstagar rätt. Ett avstående kan inte villkoras och avser alla framtida utbetalningar. I avstående eller avliden förmånstagens ställe inträder den förmånstagare som är närmast i tur enligt förordnandet. Har ett avstående gjorts och det senare kommer att saknas förmånstagare, inträder åter den som tidigare gjort avstående.

Vem är sambo?

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden stadigvarande sammanbor med dig, under förutsättning att även du är ogift och att ni:

- har eller har haft eller väntar barn tillsammans *eller*
- tidigare har varit gifta eller registrerade partner *eller i vart fall*
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Vad gäller om flera barn är förmånstagare?

Finns det flera barn som är förmånstagare, fördelas återbetalningsskyddet i lika delar mellan dem, såvida inget annat anges.

Flytträtt

Det här kan du välja

Fram till tre månader innan din ålderspension helt eller delvis börjar betalas ut, kan du välja att flytta ditt intjänade pensionskapital från Folksam till annan valbar försäkringsgivare.

Utflytt – Flytta intjänat pensionskapital från Folksam

Fram till tre månader innan din ålderspension helt eller delvis börjar betalas ut, kan du välja att flytta intjänat pensionskapital från Folksam till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare (mottagande försäkringsgivare). Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om du till exempel flyttar pensionskapital som avser ITPK enligt ITPK-planen utan återbetalningsskydd, ska inflytt till mottagande försäkringsgivare ske till en försäkring som också avser ITPK enligt ITPK-planen utan återbetalningsskydd.

Samma regler gäller vid utflytt av pensionskapital från

- ITPK enligt ITPK-planen med återbetalningsskydd
- Livsarbetspension utan återbetalningsskydd
- Livsarbetspension med återbetalningsskydd
- ITPK-PP utan återbetalningsskydd
- ITPK-PP med återbetalningsskydd

Flytten ska avse allt intjänat pensionskapital i försäkringen.

Flera försäkringar tecknade i Folksam

Om du inom ITPK enligt ITPK-planen har intjänat pensionskapital i flera försäkringar utan återbetalningsskydd, måste allt pensionskapital flyttas samtidigt och till samma försäkringsgivare. Om någon av försäkringarna är under utbetalning helt eller delvis kan flytten inte genomföras.

Motsvarande regler gäller för

- ITPK enligt ITPK-planen med återbetalningsskydd
- Livsarbetspension utan återbetalningsskydd
- Livsarbetspension med återbetalningsskydd
- ITPK-PP utan återbetalningsskydd
- ITPK-PP med återbetalningsskydd

Bestämning av flyttbart pensionskapital

Flyttbart pensionskapital för fondförsäkring är fondvärdet.

Flyttprocess

Flytt ska ske enligt regler som respektive nämnd bestämmer. Reglerna i inkomstskattelagen ska följas. Du har rätt att ångra flytten, se reglerna för ångerrätt på collectum.se.

Du gör din anmälan om flytt hos Collectum, som vidarebefordrar den till Folksam för åtgärd när tiden för ångerrätt har löpt ut (definitiv flyttbegäran).

Vid flytten övergår försäkringsansvaret till den mottagande försäkringsgivaren två veckor efter det att Folksam mottog definitiv flyttbegäran. Inom två veckor efter att Folksam mottog definitiv flyttbegäran måste det intjänade pensionskapitalet flyttas (flyttidpunkten).

Om Folksam genomför flytten mer än 14 dagar efter den angivna flyttidpunkten ska räntekompensation tillföras det flyttade pensionskapitalet. Räntekompensation beräknas från och med 14 dagar efter flyttidpunkten och till och med den tidpunkt då överföring av pensionskapitalet genomförs. Räntekompensation beräknas med åtta procent på årsbasis plus Riksbankens referensränta ner till 0 procent. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår. Ränta betalas inte ut om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

Inom 14 kalenderdagar från det att flytten genomförts skickar Folksam kontrolluppgift om flytten till Skatteverket.

Vid dödsfall efter att begäran om flytt har inkommit till Folksam, avbryts flytten.

Flyttavgift

För flytten har Folksam rätt att ta ut en avgift, som godkänts av kollektivavtalsparterna, se *Avgifter och skatter*.

Kollektiv flytträtt

Kollektivavtalsparterna har möjlighet att i särskilda fall säga upp administrationsavtal med försäkringsgivaren och besluta om flytt av pensionskapitalet för hela försäkringskollektivet. Respektive nämnd ska först godkänna förfarandet och fastställa de regler som ska gälla för sådan flytträtt.

För Livsarbetspension är kollektiv flytträtt inte möjlig.

Utbetalning av pension

Det här kan du välja

Inför utbetalning av ålderspension kan du – ändra till *annan pensioneringstidpunkt* än 65 år. Pensioneringstidpunkten kan vara lägst 55 år (förtida uttag). Du kan också välja en pensioneringstidpunkt som är högre än 65 års ålder (uppskjutet uttag). – ändra till *annan utbetalningstid* än fem år.

– välja *partiellt uttag*, som innebär att du får ålderspensionen utbetald i olika delar vid samma tidpunkt eller vid skilda tidpunkter.

Anmälan om ändring av pensioneringstidpunkt, utbetalningstid och partiellt uttag görs till Folksam.

Så här betalas ålderspensionen ut

Ålderspensionen betalas ut månadsvis i efterskott i fem år från och med den månad du fyller 65 år. Minst tre månader innan du fyller 65 år får du information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Förtida uttag av ålderspension

Du kan lyfta din ålderspension före 65 års ålder, dock tidigast från och med månaden efter det att du har fyllt 55 år.

För att du ska tillåtas att göra ett förtida uttag av ålderspensionen krävs att detta sker i pensioneringssyfte. Det innebär att du ska ha för avsikt att lämna förvärvslivet för att pensionera dig eller fortsätta att förvärvsarbeta endast till en liten del. Vid helt uttag anses pensioneringssyftet vara

uppfyllt om du har en ordinarie arbetstid på mindre än åtta timmar per vecka. Vid partiellt uttag på grund av nedtrappning av arbetstiden ska ålderspensionen betalas ut högst i proportion till nedtrappningen. Du ska skriftligen intyga till Folksam att pensioneringssyfte föreligger. Kravet på pensioneringssyfte gäller per försäkring.

För Livsarbetstidspension har du rätt att göra ett förtida uttag utan krav på pensioneringssyfte, du behöver alltså inte sluta arbeta eller minska din arbetstid.

Uppskjutet uttag av ålderspension

Du kan börja lyfta din pension senare än vid ordinarie pensionsåldern 65 år. Det finns ingen tids- eller åldersgräns för uppskjutet pensionsuttag. Du väljer själv tidpunkt. Om du inte begär uppskjutet uttag, sker utbetalning från 65 års ålder.

Annan utbetalningstid för din ålderspension

Du har rätt att ändra utbetalningstid för ålderspensionen. I stället för femårig utbetalningstid kan du välja en annan längre tidsbegränsad utbetalningstid, till exempel 10 eller 15 år. Du kan också välja utbetalning livet ut (livsvarig ålderspension). Om du har ändrat utbetalningstid för din ålderspension ändras också garantitiden, se *Återbetalningsskyddets utformning*.

För ITPK enligt ITP-planen och Livsarbetstidspension kan du välja en kortare utbetalningstid än fem år, som lägst två år.

Du kan dela upp försäkringen i olika delar, högst tre, och ha olika utbetalningstider för varje del.

Partiellt uttag av ålderspension

Du har rätt att ta ut endast en del av ålderspensionen. Partiellt uttag kan göras såväl före som efter 65 års ålder, enligt följande regler:

- Vid partiellt uttag av ålderspension före 65 års ålder krävs att uttagen andel tas ut i pensioneringssyfte. Du måste trappa ner arbetstiden i samma procentuella andel som det partiella uttaget utgör av hel ålderspension. Du har dock rätt att arbeta upp till åtta timmar per vecka.
- **Exempel** – Om du arbetar 100 procent och vill ta ut 25 procent av din ålderspension måste du minska din arbetstid till 75 procent.
- Du väljer fritt hur stor andel som ska tas ut, dock minst 10 procent av det intjänade pensionskapitalet. Ska utbetalning ske från flera försäkringar måste minst 10 procent från varje försäkring tas ut. Varje försäkring kan delas upp i högst 3 delar.
- Vid stegvis nedtrappning av arbetstiden sker beräkning av tillåten uttagsandel utifrån den arbetstid som gällde före den första nedtrappningen.
- Ytterligare partiellt uttag av ålderspension kan inte ske förrän tidigast efter 12 månaders utbetalning.

När utbetalningen av ålderspension har påbörjats till någon del, kan denna uttagsandel inte ändras.

För Livsarbetstidspension har du rätt att göra ett partiellt uttag utan krav på pensioneringssyfte, du behöver alltså inte sluta arbeta eller minska din arbetstid.

Ålderspension om din arbetsförmåga är nedsatt

Om din arbetsförmåga är nedsatt med minst 25 procent på grund av sjukdom kan du inte få ålderspension för den del som arbetsförmågan avser. Detta innebär att om du begär helt eller partiellt uttag av ålderspension före 65 års ålder, måste du intyga att du:

- inte får sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan
- inte har begärt sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan
- inte har begärt utökning av sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan
- inte får sjukpension enligt pensionsplanens regler eller liknande ersättning från avtalsförsäkring
- inte får sjukersättning, arbetsskadeersättning eller liknande från utländsk motsvarighet till den svenska Försäkringskassan.
- inte har begärt sjukersättning, arbetsskadeersättning eller liknande från utländsk motsvarighet till den svenska Försäkringskassan.

Om du får både partiell ålderspension från Folksam och partiell sjukpension enligt pensionsplanens regler, och din arbetsförmåga försämras ytterligare, upphör inte din rätt till fortsatt utbetalning av ålderspension från Folksam.

Det här kan du välja

- Efter att utbetalning av ålderspension startas kan du
- begära uppehåll med utbetalning
  - förlänga utbetalningstiden

Anmälan om uppehåll och förlängning av utbetalningstid görs till Folksam fram till och med månaden före den månad då det träder i kraft.

Uppehåll med utbetalning

Du har möjlighet att begära uppehåll med utbetalningen av ålderspension efter att utbetalningen påbörjats. Uppehållet kan begäras vid ett eller flera tillfällen och måste avse hela pensionsutbetalningen och kan endast begäras för en period åt gången. Du har möjlighet att ångra eller ändra din begäran om uppehåll med pensionsutbetalningen.

Förlängning av utbetalningstid

Efter det att utbetalningen påbörjats har du möjlighet att förlänga utbetalningstiden. Utbetalningstiden kan förlängas vid ett eller flera tillfällen till högst 20 år, räknat från det att utbetalningen startades, om du inte väljer livsvarig utbetalning. Du har möjlighet att ändra din begäran och förlänga utbetalningstiden ytterligare. Förkortning av utbetalningstid är inte möjligt att genomföra när utbetalningen har startats.

Pensionsbelopp

Pensionsbeloppet fastställs och beräknas på följande sätt:

- Fondandelarna fördelas på det antal år utbetalning ska ske, med hänsyn tagen till framtida avgifter. Vid livslång utbetalning, och vid tidsbegränsad utbetalning från försäkring som saknar återbetalningsskydd, använder Folksam ett antagande om livslängd relaterat till förväntad livslängd i försäkringsbeståndet.
- Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som, efter avdrag för skatt och avgifter, fastställs inför varje utbetalningstillfälle. Beroende på fondernas utveckling kan pensionsbeloppet därför vara olika stort vid olika utbetalningstillfällen.
- Beräkningen av pensionsbeloppet sker utan hänsyn tagen till kön.

Utbetalningstermin

Utbetalningstermin, det vill säga med vilken regelbundenhet pensionen betalas ut, är normalt månadsvis i efterskott. Om det totala utbetalningsbeloppet för perioden understiger 2 procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.

Om pensionskapitalet vid utbetalningstidpunkten, oavsett om du har begärt helt eller partiellt uttag, är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet när utbetalningen ska påbörjas, har Folksam rätt att lösa in försäkringen med ett engångsbelopp.

Tidpunkt för utbetalning samt räntebestämmelser

Utbetalning ska normalt ske senast en månad efter det att du eller annan som gör anspråk på pensionen fullgjort vad som krävs för utbetalning. Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt.

Vid dröjsmål med utbetalning utges ränta enligt räntelagen (1975:635).

Även om dröjsmål inte föreligger utges ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår.

Ränta utbetalas inte om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

Force majeure

Om en utredning av ett försäkringsfall eller utbetalning av ett försäkringsbelopp blir försenat på grund av force majeure, det vill säga en händelse som ligger utanför Folskams kontroll, kan inte Folksam hållas ansvarigt för förseningen. Detta givet att vi har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma. Exempel på sådana händelser

som kan utgöra force majeure är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Beträffande strejk, blockad, bojkott och lockout gäller ovanstående även om det är Folksam som är föremål eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Så här går anmälan om dödsfall till

Vid dödsfall ska anmälan göras till Collectum snarast möjligt. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska bifogas anmälan. På begäran ska kompletterande handlingar och uppgifter i övrigt som är av betydelse för bedömning av rätten till utbetalning, lämnas.

Avgifter och skatter

Avgifter

Under försäkringstiden uppkommer kostnader för administration och fondförvaltning. Folksam har rätt att ta ut vid var tid gällande avgifter, godkända av kollektivavtalsparterna. Avgifterna kan ändras.

Avgifterna tas ut genom inlösen av fondandelar. Inlösen av fondandelar sker proportionellt i förhållande till fondernas värdefördelning i pensionskapitalet.

Försäkringsavgift

Försäkringsavgiften består av en fast årlig avgift.

För närvarande tar Folksam ut en försäkringsavgift på 90 kronor per år.

Fondförvaltningsavgift

Fondbolag som förvaltar fonder tar ut en avgift på fondvärdet. Fondförvaltningsavgiften i respektive fond är frändragen när kursen redovisas.

Fondbytesavgift

Fondbyten mellan Folksams godkända fonder är avgiftsfria.

Flyttavgift

Flyttavgiften, som tas ur det flyttbara pensionskapitalet, är för närvarande 500 kronor.

Om värdet på det intjänade pensionskapitalet är lägre än 500 kronor tar Folksam inte ut någon flyttavgift.

För försäkringsavtal som ursprungligen tecknades i Vital Försäkring Sverige, organisationsnummer 516404-2920, och som överlätits till Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), 2010-01-01 gäller för närvarande att flyttavgiften är 200 kronor.

Avgift vid ändring av utbetalningstidpunkt

Folksam har rätt att ta ut en avgift vid ändring av utbetalningstidpunkt, för närvarande är denna avgift 50 kronor.

Portföljförvaltningsavgift

Om du har valt portföljförvaltningstjänst för ditt fondbesittande tas en avgift ut för denna tjänst. Avgiftens storlek är beroende av portföljförvaltare och tas ut genom inlösen av fondandelar i din försäkring.

Övriga avgifter

Inga extra avgifter tas ut för pensionsutbetalning eller vid övriga ändringar av försäkringen.

Se [folksam.se](https://www.folksam.se) för aktuell information om avgifter.

Skatter

Avkastningsskatt

Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

Inkomstskatt

Din utbetalning från försäkringen beskattas som inkomst av tjänst. Folksam gör avdrag för preliminär skatt.

Övrigt

Information om försäkringen

Pensionsbesked

Innan ålderspensionen börjar betalas ut får du ett årligt pensionsbesked från Collectum med information om dina ITP-försäkringar. Om du har frågor om detta pensionsbesked ska du vända dig till Collectum.

Efter det att ålderspensionen börjat betalats ut får du pensionsbesked från Folksam istället. Du kan även få ett pensionsbesked från Folksam i de fall Collectum ej skickar ut ett. Du kan följa värdeutvecklingen på folksam.se, under Logga in – Mina sidor.

Förmånstagarförordnande

Har du frågor om ditt förmånstagarförordnande ska du vända dig till Collectum.

Information innan utbetalning

Minst tre månader innan du fyller 65 år får du en kortfattad information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Information till din arbetsgivare

Din arbetsgivare har rätt att från Folksam få del av information som behövs för bedömning av rätten till avdrag för pensionskostnader. Arbetsgivaren har också rätt att av Folksam begära annan information rörande försäkringen.

Skydd av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att vi ska kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksambolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan från och med 25 maj 2018 även kontakta Folksams dataskyddsombud på dataskyddsombud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt Folksams etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksambolagen gemensamt kundregister för bland annat automatiskt adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag.

Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om Folksam's hantering av personuppgifter och dina rättigheter på [folksam.se/person-uppgifter](https://www.folksam.se/person-uppgifter).

Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

Folksam följer ett strikt regelverk för att förhindra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse Folksam med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning.

Folksam har rätt att

- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksam's produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism
- dela information till andra bolag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Skaderegistrering

Bolaget använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsbolag. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Kontaktuppgifter

Se [folksam.se](https://www.folksam.se) för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.

Se [collectum.se](https://www.collectum.se) för kontaktuppgifter inom Collectum.

Om du inte är nöjd

Vänd dig först till Folksam

Om du har frågor om behandlingen av ditt ärende, ta i första hand kontakt med ärendets handläggare, som kan ge dig förklaringar och kompletterande upplysningar.

Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det omprövat hos Folksam eller överprövat enligt nedan.

Genom konsumentvägledaren i din kommun eller genom Konsumenternas försäkringsbyrå kan du få vägledning i frågor som rör försäkring och sparande enligt nedan.

Din rätt till överprövning av ditt ärende

Om du inte är nöjd med Folksam's beslut eller handläggning kan du begära att få ditt ärende prövat hos Kundombudsmannen Folksam. Om det därefter föreligger tvist kan du begära överprövning i allmän domstol.

Om ditt ärende gäller tolkning av pensionsplanerna prövas din fråga i första hand i nämnd, se nedan. Om det därefter föreligger tvist har part i tvisten rätt att hänskjuta frågan för slutligt avgörande till pensionsskiljenämnd enligt pensionsplanens bestämmelser.

Kundombudsmannen Folksam

Kundombudsmannen Folksam är en fristående och opartisk instans som kostnadsfritt prövar de flesta försäkrings-, sparande och skadeärenden. Anmälan måste göras inom ett år från det att Folksam lämnat slutligt besked.

Telefon: 0771-65 52 53

Webbplats: [Kundombudsmannen - Vårt oberoende är en extra trygghet - Folksam](#)

Nämnder

ITP 1, ITPK och Livsarbetspension: Kollektivavtalsparterna har träffat överenskommelser om en särskild nämnd – ITP-nämnden – som svarar för tolkningen av pensionsplanerna. Försäkringstagare eller du som försäkrad kan begära att fråga som angår er ska prövas av nämnden. Begäran om prövning i ITP-nämnden ska lämnas till Collectum som ansvarar för nämnden.

Om ett ärende har prövats av ITP-nämnden och tvist om tolkning eller tillämpning av försäkringsvillkoren eller försäkringsavtalet i övrigt föreligger, kan part hänskjuta tvisten till Pensions-skiljenämnden för avgörande. Skiljenämnden består av ledamöter utsedda av kollektivavtalsparterna. Det går också att få rättslig prövning genom att talan väcks i allmän domstol, under förutsättning att saken inte tidigare avgjorts genom skiljedom.

ITPK-PP: Kollektivavtalsparterna har träffat överenskommelse om en särskild nämnd – Pressens pensionsnämnd – som svarar för tolkningen av pensionsplanen.

Allmän domstol

Tvist med Folksam kan prövas av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan du få ersättning därifrån för en del av kostnaderna. Du måste i så fall kontakta advokat eller annat lämpligt ombud, som kan godkännas av Nämnden för Rättsskyddsfrågor (FNR).

Konsumentvägledning

–Konsumenternas försäkringsbyrå

Konsumenternas försäkringsbyrå ger kostnadsfri vägledning i frågor som rör försäkring, men prövar inte enskilda tvister.

Adress: Box 242 15, 104 51 Stockholm

Telefon: 0200-22 58 00

konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Kommunal konsumentvägledning finns i många kommuner och ger kostnadsfri hjälp i försäkringsärenden.

Begreppsförklaringar

Arvsvinst

Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

Flytträtt

Villkor i försäkring som gör det möjligt för försäkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta pensionskapital från en försäkringsgivare till en annan eller från en förvaltningsform till en annan.

Fond

Samling av värdepapper (portfölj) som ägs av andelsägare. Fonderna har olika risknivåer som kan ge olika möjligheter till avkastning. Att en fond tidigare har gett avkastning är ingen garanti för att den kommer att ge avkastning i framtiden. Fonder som köper aktier (aktiefonder) har högre risk än fonder som köper räntebärande värdepapper (räntefonder). Lägst risk har fonder som köper svenska räntebärande värdepapper med korta löptider. En högre risk kan dock öka möjligheten att på sikt få högre avkastning. På lång sikt bör således aktiefonder ge den högsta avkastningen.

Fondförsäkring

Livförsäkring som saknar garanterat pensionsbelopp och för vilken försäkringstagaren eller den försäkrade själv bestämmer inriktningen på sitt sparande genom att välja en eller flera fonder som är valbara hos försäkringsgivaren.

Förmånstagare

Person som har rätt att få pension från försäkringen.

Försäkrad

Fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller. För denna försäkring är det den anställda som är försäkrad och i dessa försäkringsvillkor benämns den försäkrade i du-form.

Försäkringsgivare

Försäkringsgivare som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med.

Försäkringshandlingar

Försäkringsbesked

Innehåller upplysningar om försäkringens omfattning.

Försäkringsvillkor

Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

Försäkringstagare

Fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsgivare eller som har övertagit en försäkring. För denna försäkring är det arbetsgivaren som är försäkringstagare.

Försäkringstid

Försäkringens giltighetstid.

Garantitid

Den utbetalningstid som gäller för återbetalningsskydd med avdrag för tid som pensionen utbetalats eller varit i uppehåll. Garantitiden kan som längst vara 20 år och som kortast 5 år.

Inlösenvärde

Inlösenvärdet i en fond är antalet fondandelar multiplicerade med fondens köpkurs vid inlösen-tillfället.

Pensionskapital

Aktuellt värde på sparad pensionskapital.

Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen.

Återbetalningsskydd

Efterlevandeskydd som innebär att hela eller en del av pensionskapitalet betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades död.